

בס"ד. ש"פ ויגש ה'תשל"ו*

ויגש אליו יהודה גו¹, ואיתא בזהר² דהגשת יהודה ליוסף הוא ענין סמיכת גאולה לתפלה. ומבואר בדרושי רבותינו נשיאינו³, דגאולה היא בחינת יסוד כמ"ש⁴ אם יגאלך טוב יגאל וטוב הוא בחינת יסוד, ותפלה היא בחינת מלכות. וזוהי השייכות דגאולה ותפלה ליוסף ויהודה, כי יוסף בן שבע עשרה שנה⁵ בגימטריא טוב הוא יסוד, ויהודה הוא מלכות. וידוע הדיוק בזה⁶, דהגשת יהודה ליוסף הוא שיוסף הי' במקומו ויהודה נגש ליוסף, וסמיכת גאולה לתפלה הוא שתפלה היא במקומה וגאולה נסמכת (נגשת) לתפלה. ויתירה מזו, דבהגשת יהודה ליוסף מודגש שיוסף הי' נעלה יותר מיהודה שלכן הוצרך יהודה לגשת אליו, ובסמיכת גאולה לתפלה העיקר הוא⁷ התפלה.

(ב) **ונקודת** הביאור בזה בהדרושים, ע"פ המבואר בתו"א ד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים⁸, שהניצוצות שנתבררו ע"י השבטים הוצרכו להתברר בירור שני ע"י יוסף, כי הבירור שע"י השבטים הוא בירור בדרך מלמטה למעלה (בירור דב"ן), דבירור זה הוא רק ביטול היש, ולכן הוצרכו להתברר בירור שני ע"י יוסף, בירור בדרך מלמעלה למטה (בירור דמ"ה), ועי"ז הם (הניצוצות) נכללים באלקות. ומבואר בתו"א שם⁹, שבכדי שתהי' המשכה דשם מ"ה, הוא ע"י העלאת מ"ן דשם ב"ן. וזהו מ"ש¹⁰ ותשתחוינה לאלומתי, העלת מ"ן דהשבטים בבחי' ביטול (השתחואה), שע"י עוררו המשכת שם מ"ה להיות בירור שני.

והנה ידוע, שבכדי לעורר העלאת מ"ן דב"ן, זה גופא הוא ע"י המשכה משם מ"ה. וזהו מ"ש בזהר דהגשת יהודה ליוסף הו"ע סמיכת גאולה לתפלה, דהגשת יהודה ליוסף הוא העלאת מ"ן דהשבטים [יהודה הוא עיקר השבטים]¹¹ ליוסף, לעורר

(* יצא לאור בקונטרס ה' טבת — תש"נ, "לקראת יום ג' פ' ויגש יום הבהיר ה' טבת (היום בו "דידן נצח" באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש) .. יום א' פ' ויגש, שנת ה'תשנ"ו.

- (1) ריש פרשתנו (ויגש).
- (2) ח"א ריש פרשתנו (רה, ב).
- (3) ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' יג ואילך). ד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קיט ואילך) ותרס"ח (שם ע' תפז ואילך). תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תשצד ואילך). ועוד.
- (4) רות ג, יג.
- (5) וישב לז, ב. וראה אוה"ת ויחי שנג, ב.
- (6) וכמוכן גם מזה דזה שצריך לסמוך גאולה לתפלה הוא בכדי שהתפלה תקבל — ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"א (הובא בפרש"י לברכות ד, ב ד"ה זה הסומך). שו"ע אדה"ז אר"ח הל' תפלה סק"א ס"ב.
- (7) וישב כח, א"ב — הובא בר"ה ויגש תרס"ח (המשך תרס"ו ע' תפח). וראה גם ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ע' קיא). היתש"ד (סה"מ היתש"ד ס"ע 96).
- (8) כח, ג.
- (9) וישב לז, ז.
- (10) ראה אסת"ר פתיחתא י': יהודה ראש לשבטים. ב"ר פצ"ב, ה.

המשכת מ"ד משם מ"ה שיהי' הביורור שני מלמעלמ"ט. [וזהו שארז"ל¹¹ עה"פ ויגש אליו יהודה אין ויגש אלא לשלום, כי מעלת הביורור שבדרך מלמעלמ"ט (הביורור דיוסף) היא שהוא בדרך שלום¹². וכידוע¹³ החילוק בין הביורור דתפלה להביורור דתורה, שהביורור דתפלה שהוא מלמעלמ"ע הוא בדרך מלחמה, והביורור דתורה שהוא מלמעלמ"ט הוא בדרך מנוחה ושלום. ובתורה גופא, החילוק בין הביורור שע"י גליא דתורה להביורור שע"י פנימיות התורה¹⁴]. והנתינת כח על העלאת המ"ן דמלכות לז"א, הגשת יהודה ליוסף, הוא ע"י ההמשכה מז"א למלכות, סמיכת גאולה לתפלה¹⁵.

והלשון סמיכת גאולה לתפלה שמורה (כנ"ל) שתפלה היא העיקר, הוא¹⁶ כי עיקר הכוונה דדירה בתחתונים הוא בהביורור שבדרך מלמטה למעלה, ביורור דב"ן. דהביורור בדרך מלמעלמ"ט, ביורור דמ"ה, כיון שהביורור הוא מצד הגילוי אור (ולא מצד התחתון גופא), אין זה שייך כ"כ להתחתון עצמו, והכוונה דדירה בתחתונים נשלמת דוקא ע"י הביורור בדרך מלמעלמ"ע, שהתחתון נעשה כלי לאלקות¹⁷. ולכן לע"ל יהי' יהודה למעלה מיוסף, כמ"ש בהפטורה דפרשת ויגש¹⁸ ועבדי דוד מלך עליהם גו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם¹⁹.

ג) וצריך להבין, הרי זה שהביורור דב"ן הוא למעלה ממ"ה יהי' לע"ל, ועכשיו מ"ה הוא למעלה מב"ן, וענין סמיכת גאולה לתפלה הוא שעכשיו תפלה היא למעלה מגאולה. וגם צריך להבין, דממ"ש בזה שהגשת יהודה ליוסף הו"ע סמיכת גאולה לתפלה, משמע, שגם בהגשת יהודה ליוסף ניכר המעלה דמלכות לגבי ז"א.

ד) והנה מבואר בהדרושים²⁰, דשני ענינים אלה ההמשכה דמ"ה והביורור דב"ן הוא ע"ד תלמוד ומעשה. והענין הוא²¹, דטעם הדעות²² אם תלמוד גדול או מעשה גדול, הוא, כי בכל אחד מהם יש מעלה. דמעלת התלמוד הוא בענין הגילויים ומעלת המעשה הוא שע"י קיום המצוות דוקא הוא המשכת העצמות. ונמנו וגמרו תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה²², שגם המעלה דמעשה הוא ע"י התלמוד. ושני ענינים בזה. שע"י לימוד התורה מתגלית המשכת העצמות שבמעשה

(11) יל"ש ריש פרשתנו.

(12) ד"ה זה עת"ר (סה"מ שם ע' קיב). ה'תש"ד (סה"מ שם ע' 97). ועוד.

(13) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך) ותש"ד (פי"ט ואילך) — סה"מ ה'תש"ד ע' 106 ואילך).

(14) ראה בארוכה ד"ה פדה בשלום (הא') ה'תשמ"א ס"ג ואילך (לעיל ס"ע מו ואילך). וש"נ.

(15) ראה בכ"ז המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עד"ז סד"ה ויגש תרס"ו (שם ס"ע קכו ואילך). תרע"ה (המשך

תער"ב שם ע' תתב).

(16) ראה סד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קכו). המשך הנ"ל ע' תקלד.

(17) ראה המשך תרס"ו ע' שטט. המשך תער"ב ח"ג ע' איש ואילך.

(18) יחזקאל לו, כד-כה.

(19) המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עד"ז שם ע' קכו.

(20) המשך תרס"ו ע' תקלד.

(21) בכל הבא לקמן (בענין תלמוד ומעשה) ראה המשך תרס"ו ע' תקכח ואילך.

(22) קידושין מ, ב.

המצוות²³, כי גילוי כל ענין הוא ע"י התורה, תורה אור²⁴. ויתירה מזו, שגם ההמשכה דמעשה המצוות היא ע"י התלמוד. כי זה שע"י מעשה המצוות הוא המשכת העצמות הוא כאשר העשי' היא בביטול, וזה נעשה ע"י לימוד התורה שנקראת תושבי²⁵ שמתשת הכח דנפש הבהמית ופועלת בו ביטול. דזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה שהמעשה גופא באה ע"י תלמוד. ועד"ז²⁰ הוא בההמשכה דמ"ה והבירור דב"ן, דהמשכת העצמות היא ע"י הבירור דב"ן, וכנ"ל שבהבירור דב"ן דוקא נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים, אלא שבכדי לבוא לזה, הוא ע"י ההמשכה דמ"ה. וכענין תלמוד שמביא לידי מעשה.

וצריך להבין, דעפ"ז, דיוק הנ"ל [דענין סמיכת גאולה לתפלה הוא שגם עכשיו תפלה היא למעלה מגאולה] הוא עוד יותר, דבענין תלמוד ומעשה, עכשיו הוא תלמוד גדול ורק לע"ל יהי' מעשה גדול²⁶, ובענין גאולה ותפלה גם עכשיו תפלה היא למעלה מגאולה.

(ה) **ויש** לומר הביאור בזה, שהטעם על זה שעכשיו תלמוד גדול הוא לפי שתלמוד מביא לידי מעשה, דמזה מוכח שהמעשה הוא העיקר²⁷, הוא מסובב מזה שלע"ל יהי' מעשה גדול. אלא שעכשיו, שעיקר המעלה היא בהגילויים, גם הגדלות דמעשה (שעל ידה דוקא הוא המשכת העצמות) כמו שנרגש עכשיו הוא כמו ששייך להגילויים, וכיון שהגילוי דהמשכת העצמות שבמעשה המצוות הוא ע"י לימוד התורה, לכן עכשיו תלמוד גדול לפי שמביא לידי מעשה²⁸. ועפ"ז יש לומר, דמ"ש בהדרושים שההמשכה דמ"ה לעורר העלאת מ"ן דב"ן הוא כענין תלמוד שמביא לידי מעשה, הוא (גם) ביאור על זה שהענין דסמיכת גאולה לתפלה שמורה על מעלת התפלה הוא ע"ד שלע"ל יהי' יהודה למעלה מיוסף. דהגם שזה שיהודה הוא למעלה מיוסף יהי' בעיקר לע"ל, מ"מ, כיון שגם עכשיו מאיר (קצת) מעלת המלכות [דהטעם על זה שתלמוד גדול עכשיו הוא לפי שמביא לידי מעשה], לכן שייך שבכמה ענינים, תהי' בגילוי המעלה דמלכות עצמה²⁹, המעלה דתפלה לגבי גאולה. ועפ"ז יש לבאר

23 וע"ד השרש דמלכות, שהוא נעלם, והגילוי שלו הוא ע"י ז"א (המשך תרס"ו שם).

24 משלי ו, כג.

25 סנהדרין כו, ב. וראה תו"א יתרו סז, ב.

26 אוה"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ. — ראה בהנסמך בד"ה ביום השמיני גו' ה'תשמ"ו הערה 23 (לעיל ע' קצה).

27 לקו"ת אחרי כו, ד. ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' יט). ד"ה ויגש תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קכד ואילך). ובכ"מ.

28 כ"מ קצת בהמשך תרס"ו ע' תקלד.

29 ולהעיר מלקמן ח"ד ע' קלו, דיש כמה ענינים (גם עכשיו) שבהם מעלה למעשה על תלמוד. וכמו זה שמבטלין ת"ת מפני מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים (מו"ק ט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ד. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג. וראה ד"ה יביאו לבוש מלכות (שבתו"א ושערי אורה) בתחלתו). ועוד.

ולהעיר מתו"א ריש פרשתנו, דזה שביהמ"ק הי' מאבנים ועפר (דומם) והצומח (כלונסאות של ארז) הי' טפל להדומם, הוא לפי שבביהמ"ק הי' "מעין עוה"ב" שאז יהי' בגילוי מעלת הדומם. עיי"ש בארוכה. והיה זה שבביהמ"ק הי' הצומח טפל להדומם הוא (לא ע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כי אם) ע"ד מעשה גדול.

גם מ"ש בזהר דהגשת יהודה ליוסף הו"ע סמיכת גאולה לתפלה, אף שהגשת יהודה ליוסף מורה (בכלל) על המעלה דו"א, כי ישנם ענינים בהגשת יהודה ליוסף שבהם מודגשת מעלת המלכות, כדלקמן.

(ו) **ויובן** זה בהקדם מה שהגשת יהודה ליוסף ואמירתו איך אעלה אל אבי גו'³⁰ הביא לזה שלא יכול יוסף להתאפק גו' והתודע אל אחיו³¹. דלכאורה לאחרי שבאו אליו כולם עם בנימין אחיו ה' צריך להתודע אליהם תיכף, ולמה הטמין את הגביע באמתחת בנימין³² בכדי שיבואו אליו עוד פעם. וגם אז לא התודע אליהם מיד, ורק לאחרי שנגש אליו יהודה וטען את טענותיו, אז דוקא התודע אל אחיו.

ונקודת הביאור בזה³³, דבנימין הוא צדיק תחתון שמעלה המקבל מלמטה למעלה³⁴ ומקשרו בהמשפיע. ועיקר העלאת מ"ן דהמלכות הוא ע"י בנימין³⁵. ולכן עיקר העלאת מ"ן דהשבטים ה' כשבאו ליוסף בפעם השני' בשביל בנימין³⁶. וזה שהטמין יוסף את הגביע באמתחת בנימין, הוא, כי בכדי לעורר העלאת מ"ן דהמלכות הוא ע"י ההמשכה מז"א³⁷ (כנ"ל סעיף ב). ויש לומר, דזה שצוה יוסף להטמין את הגביע באמתחת בנימין (ובנימין והשבטים לא ידעו מזה), הוא, כי בכדי שהעלאת מ"ן דהמקבל תהי' מצד המקבל, הוא כשההמשכה מהמשפיע שמעוררת את המקבל היא בהעלם³⁸. וזה שלאחרי זה נמצא הגביע, הוא, כי לאחרי שנתעורר כבר אצלם ההעלאת מ"ן, באה ההמשכה בגילוי. ועי"ז נתעלו עוד יותר מהעלי' שלהם כשהגביע ה' טמון. וזהו שלאחרי שנמצא הגביע אמר יהודה³⁹ האלקים מצא את עון עבדיך, כי לאחרי שנתעלה לדרגא נעלית יותר, גם ענין הכי דק ה' נחשב אצלו לעון⁴⁰. ואז ויגש אליו יהודה, העלאת מ"ן שלו [ודכל השבטים] היתה בשלימות.

(ז) **והנה** כשרצה יהודה לעורר את יוסף שימשיך לו המשכת מ"ד, אמר לו' ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני גו' כי כמוך כפרעה. והביאור בזה⁴¹, דלהיות שהמשכה מז"א למלכות היא ירידה, לכן ביאר יהודה ליוסף שאדרבה, עי"ז תהי' עלי' בז"א, שיהי' כמוך כפרעה. דיוסף כמו שהוא מצד עצמו מתחיל מחכמה שהיא

(30) פרשתנו מד, לד.

(31) שם מה, א ואילך.

(32) מקץ מד, ב ואילך.

(33) ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ס"ע קיא ואילך).

(34) לקו"ת ראה כה, סע"ד, הובא בסה"מ עת"ר שם.

(35) ראה סד"ה ויגש עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' קסח), דשרש בנימין הוא מיוסף. והוא רוחא דז"א שנשאר במלכות, רוחא דשדי בגוה. והעלאת מ"ן דהמקבל הבאה מצד המשפיע, מהרוחא דשדי בגוה, הוא העלאת מ"ן הכי נעלית. עיי"ש בארוכה.

(36) משא"כ זה שבאו אליו עם בנימין לא ה' בשביל בנימין (סה"מ עת"ר שם).

(37) אוה"ת מקץ שמג, א בשוה"ג. סה"מ עת"ר שם.

(38) להעיר מהמשך תרס"ו ע' שצח.

(39) מקץ מד, טז.

(40) ועי"ד מה שאומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא — תו"א וארא נה, ד. מג"א צה, ג. הוספות קיא, ד.

(41) אוה"ת פרשתנו כרך ה תתקפב, ב.

ראשית הגילוי, וע"י שישפיע לעבדך, מלכות, יהי' כפרעה, כתר, ובכתר גופא — פנימיות הכתר⁴¹.

וזהו הקשר דהגשת יהודה ליוסף לסמיכת גאולה לתפלה, כי בהגשת יהודה ליוסף מודגשת המעלה דמלכות לגבי ז"א, שע"י שהז"א משפיע למלכות מיתוסף עילוי בז"א. וע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, דע"ז נעשה הגדלה בתלמוד. ועפ"ז יובן גם הקשר דויגש אליו יהודה עם ההפטורה דפרשת ויגש שתוכנה הוא שלע"ל יהי' יהודה למעלה מיוסף, כי העילוי שנעשה בז"א ע"י השפעתו למלכות הוא הקדמה לזה ש(לע"ל) תתגלה מעלת המלכות עצמה, ועבדי דוד מלך עליהם גו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

